

Videsparv

En norrländsk fågel knuten till blöta sumpskogar i översilningsområden, myrkanter och utmed stränder. Fanns tidigare häckande söderut till norra Värmland, Dalarna och Gästrikland. Har minskat kraftigt sedan 1980-talet, och är numera i det närmaste försvunnen från Svealand och södra Norrland. Minskningen beror sannolikt till stor del på händelser i övervintringsområdet i östligaste Asien. Flyttfågel.

Ekologiska krav

Videsparven häckar i täta och risiga sumpskogar (gran, tall, viden och björk), bland annat i områden med sluttningskärr, laggkärr, utmed vattendrag och vid sumpiga sjostränder. Den finns även vid bäverdämda bäckar. Föredrar ordentligt blöta områden, gärna där träden växer på socklar. Permanenta vattenytor eller bäckar är ett viktigt inslag i reviren. Arten kan häcka i ganska smala sumpskogspartier även längs små vattendrag och i myrlaggar. Reviren är små till medelstora, från under en hektar till några hektar.

Utbredning och regionala skillnader

Videsparven häckar i miljöer som sällan besöks av ornitologer och kunskapen om arten utbredning och förekomst är därför begränsad. Helt klart är att arten har minskar kraftigt sedan 1980-talet och att den i det närmaste helt har försvunnit från de södra delarna av det forna utbredningsområdet (norra Värmland, Dalarna och Gästrikland). Häckar numera regelbundet från Jämtland och Ångermanland och norrut, med tyngdpunkten i Norrbotten.

Indikator på skyddsvärd skog

Saknar signalvärde för skyddsvärda skogsmiljöer.

Faktorer som missgynnar eller hotar arten

Videsparven missgynnas av avverkning av sumpskog, dikning och dikesrensning samt andra åtgärder som påverkar fuktiga till blöta impediment.

Behov av hänsyn – allmänt

Arten förekommer huvudsakligen i områden som kan klassas som skogliga impediment. I normalfallet är god miljöhänsyn tillräckligt.

Miljöhänsyn vid skogsbruksåtgärder

- Undvik avverkning eller andra skogliga åtgärder (inklusive plantering, markberedning, röjning) under perioden 10 maj–10 augusti i och i nära anslutning till områden med förekomst av videsparv.
- Lämna en funktionell skyddszon mot häckningsområdet. Om reviret är smalt, beläget t.ex. utmed en bäck eller mot en strand, så behöver arealen sammanhängande medelålders eller äldre skog vara minst ett par hektar, om det ska finnas förutsättningar för arten att finnas kvar.

Tips på ytterligare åtgärder som gynnar arten

- Återställ dikade sumpskogar genom att dämna eller täppa igen diken. I vissa fall kan omgivningen kring sänkta sjöar eller dikade myrar vara lämplig häckningsmiljö. Större åtgärder behöver planeras noga och kan kräva tillstånd.
- Undvik att riva ut bäverdämmen – spara nybildad sumpskog.

Områdesskydd och frivilliga avsättningar

Häckande videsparv är i normalfallet inte i behov av områdesskydd eller frivilliga avsättningar.

Skogsvårdslagstiftningen

- Avverkning eller skogsvårdsåtgärder får inte ske på skogliga impediment >0,1 hektar (SVL 13a §).
- Undvik skogsbruksåtgärder som kan skada hänsynskrävande miljöer, som t.ex. örtrika områden längs bäckar eller andra vattendrag, kärr och småvatten, områden vid källor eller källpåverkad mark, eller strand- och sumpskogar med naturskogskaraktär (SKSFS 7:17).
- Lämna funktionella skyddszoner med träd och buskar mot hänsynskrävande miljöer, som bäckar, raviner, myrar och sumpskogar, m.m. (SKSFS 7:21).
- Lämna en skyddszon utmed sjöar och vattendrag oplanterad eller planterad med löv (SKSFS 7:22).
- Skörda inte stubbar på blöt–fuktig mark, kraftigt lutande mark (SKSFS 7:27).
- Förhindra körskador som skadar torvmark vid sjöar eller vattendrag (SKSFS 7:28).
- Markbered inte i skyddsantzoner mot sjöar, vattendrag eller våtmarker (SKSFS 7:29).

Lästips

Artfakta för videsparv. ArtDatabankens webbplats,
<http://artfakta.artdatabanken.se/taxon/103056>

Populationsstorlek: 16 000 par

Populationsutveckling:

1980–2012: minskning 90 %

2001–2012: minskning 67 %

Rödlistestatus 2015: Sårbar (VU)

Fågeldirektivets Bilaga 1: Nej

